saa vilde det kun have været for at bringe en Tak. De mange, der følte sig forurettede, havde jo deres Forkæmper, hvorfor skulde da saa egentlig Akademikerne tale selv for deres egen Sag?

Sluttelig fremkom Frk. Testmann med et Forslag om, at der skulde gives et vist Antal Fripladser, som saa kunde søges. Hvis det skulde blive Tilfældet, haaber jeg, at ingen af de kvindelige Akademikere vil melde sig som Ansøgere.

Det er ikke sandsynligt, at de enkelte vilde holde af som en Art Almisse at modtage, hvad der af samtlige Akademikere vilde være bleven modtaget med Tak som en Ret, der blev givet frit.

Bestyrelsens Forslag vil næppe gentages ad Aare, og da Frk. Testmanns Modforslag sandsynligvis er uigennemførligt, vil Frøkenen kun have opnaaet at berøve en lille Kreds af de unge Kvinder, hvem hun interesserer sig saa varmt for, et nyttigt Gode. Men det er jo altid noget.

Med Tak til Redaktionen for Optagelsen.

Gurli Wøldike.

Bøger.

Nikoline Kirkegaard: Jerikos Mure, Nutidsfortælling (Jydsk Forlags-Forretning).

Forfatteren vender sig her, ligesom i sin første Fortælling, imod Tidens Onder; denneGang er det »Dansen foran Guldkalven« og den villede Ufrugtbarhed i Ægteskabet, hun tager Sigte paa. Men hun har ikke her været saa heldig som med »Provstinden«, i hvis Titelfigur hun skabte en ægte tragisk Skikkelse, greben ud af Hverdagslivet og dog med noget af den gamle Tragedies Stivhed over sig.

Kristella Forum, Hovedpersonen i den foreliggende Bog, er en sund og naturlig og tillige ret egenartet ung Pige; men de øvrige Figurer er for lidt ny og for lidt gennemarbejdede til at vække Læserens Interesse. Der spores ingen Udvikling hos dem, aabner sig ingen Horisonter under Læsningen; de kendes ikke bedre og karakteriseres ikke yderligere ved deres Repliker i Slutningen af Bogen, end hvor de først træder frem. Stilen keder ved stadige Gentagelser. Kristella siger f. Eks. om sin Søster, at hun kun vil gifte sig med en rig Mand. Et Øjeblik efter træder Søsteren ind og meddeler straks det samme om sig selv ligesom for selv at indprente Læseren sin Daarlighed. Saaledes hvert Øjeblik. Sproget er heller ikke meget omhyggelig behandlet, det klinger egentlig noget norskagtig.

Forf. bør dyrke sit Talent; thi Talent har hun; der er noget eget frisk over, hvad hun skriver. Og hun har, hvad man ellers nu til Dags saa sjælden træffer i Literaturen, noget paa Hjerte, noget det er hende om at gøre at faa sagt. Men for at høres, bør hun give sit Instrument en rigere Uddannelse. Hun synes at nære den Anskuelse, at København er et Sodoma, der bør undgaas af fornuftige Mennesker. Maaske slaar dette til for adskilliges Vedkommende. Men hvad hende selv angaar, da har hun øjensynlig saa godt »Tømmer« i sig, at en stærkere Paavirkning af Hovedstadens mere udviklede Kultur ikke kunde medføre nogen Fare, mens den sandsynligvis vilde frigøre en Del bundne Kræfter hos hende.

K. F.

Fabriklovudvalgets Betænkning.

Vore Læsere vil sikkert huske det Bramsenske Lovforslag angaaende Revision af den forældede Fabrikslov (af 1873), som var for i foregaaende Rigsdagssamling og vakte saa megen Røre. Sammen med adskillige gode og tidssvarende Bestemmelser, f. Eks. om en mere hygiejnisk Ordning af Fabrikslokalerne og fremfor alt den overmaade vigtige Paragraf, der forbyder Børns Anvendelse i Fabrikerne før efter endt Skolegang, indeholdt Lovforslaget en Nyhed, der, som vi husker, vakte formelig Sensation. I Følge denne skulde den voksne Kvinde, med Hensyn til visse Indskrænkninger i hendes Arbejdstid, stilles i Række med Børn og unge Personer. For den frugtsommelige Kvinde stilledes Forbud imod at arbejde i fem Uger før og efter Nedkomsten.

Det var »Kvinden og Samfundet«, der først raabte Vagt i Gevær overfor disse drakoniske Bestemmelser, der under Navn af Beskyttelse var egnede til at gribe forstyrrende ind i Kvindens Erhvervsliv. Særlig hævdede vi Uretfærdigheden i at fratage den fødenne Kvinde hendes Erhverv uden samtidig at sikre hende imod Nød. Ved de tre store offentlige Møder: Fremskridtsforeningens, de arbejdende Kvinders og Dansk Kvindesamfunds, blev Spørgsmaalet indgaaende drøftet og resulterede i Arbejderskernes bekendte Resolution, som forebragtes Rigsdagen. De vilde gaa med til de foreslaaede Indskrænkninger af Arbejdstiden under Forudsætning af, at der arbejdedes imod, at Beskyttelsen ogsaa udstraktes til Mændene, men overfor § 7 (om Barselkvinderne) hævdede de med Styrke det Standpunkt, at frabede sig Beskyttelse, hvis Loven ikke samtidig sikrede Barselkvinden imod Nød.

Først nu er Udvalget bleven færdigt med sin Betænkning. Den maa hilses med Tilfredsstillelse, for saa vidt der i flere Stykker er taget Hensyn til Kvindernes Ønsker. (Det er ogsaa kun med de tilhørende Paragraffer i den lange Betænkning vi med den indskrænkede Plads, vi har, kan beskæftige os).

Flertallet vil ikke gaa med til Indskrænkning af den voksne Kvindes Arbejde, navnlig af Hensyn til, at der i de arbejdende Kvinders Lejr er ytret Uvilje imod, at disse stilles anderledes end Mænd.

Et Flertal har ligeledes samlet sig om følgende Forslag:

»*Kvindelige Arbejdere maa efter deres Nedkomst ikke indtræde i det i nærværende Lov omhandlede Arbejde, før de ved Lægeattest godtgør at kunne gøre dette uden Skade for deres og Barnets Sundhed. For saa vidt Lægeattesten udstedes af en offentlig ansat Læge, bliver den at udstede vederlagsfrit.*

Den Hjælp, der ydes af det offentlige, i Tilfælde af Trang, opstaaet som Følge af Bestemmelsen i denne Paragraf, skal ikke have Fattighjælps Virkninger overfor den paagældende.«

Vi maa være taknemmelige for den Forstaaelse, hvormed denne Paragraf er omredigeret. I Stedet for at skære alle over een Kam, som den Bramsenske Lovparagraf gør, tages nu Hensyn til Individet, og Lægeattesten alene yder den nødvendige Garanti. Men med Hensyn til den Hjælp, der ydes i Tilfælde af Trang, burde vi kunne fordre mere indgaaende Bestemmelser.

Af stor Betydning vilde det ogsaa være, at Forholdet tll Arbejdsgiverne blev ordnet ved Lov, saa at Barselkvinden efter den lovbefalede Hviletid var sikker paa at faa sin Plads igen. Hvorfor ikke tillade hende at stille Vikar?

(Fortsættes.)

Hjemløse Kvinder

endnu en Gang.

Filantrop har i sin anden Artikel: Hjemløse Kvinder — denne Gang i »Kvinden og Samfundet« — protesteret imod, at jeg har kaldt hans Syn paa Samfundene med Hensyn til de forskellige Køn *overfladisk*. Jeg havde kunnet benytte et mindre stærkt Udtryk, dersom jeg ikke havde fortrøstet mig til, at Filantrop, dækket af Anonymitetens uigennemtrængelige Skjold, maatte være usaarlig. — Filantrops gode Hensigt med sin første Artikel har jeg fuldt anerkendt, og den har vist, at den formaaede at fyldestgøre, hvad den tilsigtede, idet flere Damer har sat sig i Bevægelse for at fremme denne gode Sag og skaffe Hjem til hjemløse Kvinder.

Det har glædet mig meget, at Filantrop deler min Mening om den offentlige Prostitution og uforbeholdent udtaler sin Anskuelse, ligesom jeg paaskønner det smukke Syn, han har paa *sande Kvinder*. Jeg antager, at Filantrop ved sande Kvinder forstaar de Kvinder, som følger Tidens Krav og udvikler deres Forstandsliv, men tillige bevarer Følelseslivets Inderlighed.

Striden mellem Filantrop og mig staar imidlertid fremdeles om det Punkt, at »naar Kvinden falder, saa synker hun dybere end Manden plejer at gøre det, — og at en falden Kvinde ikke saa let rejser sig igen, som en falden Mand.« — Jeg kan i en saadan Læresætning ikke se andet end løse Paastande, som hverken lader sig bevise eller gendrive. Jeg gaar ud fra, at den Slags Domme, hvoraf Mændene igennem Tiderne har fældet mange over mit Køn, maa gaa ind under Bestemmelsen Fordomme, fordi de kun har været et løst Skøn, foranlediget af et overfladisk Skøn. Det forekommer mig, at selv om det har vist sig i Filantrops Praksis, at Kvinden har været mellem de dybest faldne, saa er det dog uberettiget at udgive som almengyldig Regel, »at naar Kvinden falder, saa falder hun dybere, end Manden plejer at gøre det. — *Hvor dybt plejer Manden at falde? og hvem har maalt de forskellige Grader?* Vi ser mangfoldige Kvinder falde, uden at de falder dybt! Og ligeledes, fordi det er lykkedes Mænd hyppigere at rejse deres eget Køn end Individer af Kvindekønnet, da at slaa fast, som Særkende for Kvinderne, at de vanskeligere rejser sig end Mændene. Vi har mange Eksempler paa, at Kvinder kan rejse sig fuldkomment efter deres Fald. Det forekommer mig — som sagt — at disse Paastande er saa løse, at de hverken kan bevises, eller bestaa for en dybere Erkendelse. De konkrete Eksemplers Tal betyder intet. Det eneste faste Punkt, jeg kan finde i Filantrops Paastande, er, at Kvinden i den offentlige Prostitution synker dybere end Manden nogensinde formaar det. Men er det Kvindernes eller Samfundets Skyld? — Jeg mener, at det er Samfundets, hvis Ledere har givet og opretholdt en Lov, der tilsteder, at der øves Vold mod Samfundets Kvinder. Men hermed ophører Sammenligningen mellem Mænd og Kvinder, thi for at den skal have Gyldighed, maa Samfundet stille Mænd og Kvinder under samme Vilkaar og Loven maa være lige for begge Køn. Forøvrigt giver Filantrop mig *til Dels* Ret, idet han indrømmer, at af de faldne Kvinder er maaske det store Flertal »*opslidte Rester fra Prostitutionshulerne*«, — og at der *hidtil ikke er gjort stort for Kvindernes Redning*.

Naar Filantrop undrer sig over, at jeg kan sige, at faldne Mænd færdes uantastet i Samfundet, da er det ganske rigtigt, at jeg ikke skulde bruge Ordet: *faldne*, men *lastefulde*. Meningen er selvfølgelig den, at en Mand kan være en Slave af sin Last og hengive sig til den, saa meget han lyster, uden at nogen krummer et Haar paa hans Hoved, hvorimod Kvindens Straf for den samme Synd lægger hendes hele Liv øde.

Filantrop finder de faldne Mænd blandt Skøgernes Alfonser, Gadernes Slagsbrødre, Brøndstrædebøllerne o. s. v. Naar disse dovne, kaade — ofte ondsindede Friluftssøgere stiller op mod faldne Kvinder, saa kan man næsten forstaa, at der her kan findes Kræfter og Muligheder, som kan udnyttes, naar de ledes i den rigtige Retning. Derimod naar alt er fortæret, baade Marv og Blod og sjælelig Menneskelighed, saa lader der sig ikke presse en Draabe af den tørre Skal. — Bøllernes Stilling forekommer mig dog ikke at være parallel med prostituerede Kvinders, — for at blive ved dem. Naar en Bølle har 50 Øre i Lommen, som han kan vise frem, saa spadserer han gladelig paa Fællederne, uden at være i Fare for Betjenten. Der findes sikkert blandt prostituerede Kvinder dem, der har Bøllenaturer, fordi de ligeledes er fra elendige Hjem; men der findes ogsaa Piger, som har en ganske anden fin Natur. En Mand har fortalt mig, at en Sædelighedsbetjents Anholdelse af en ung Pige kan virke saa nedbrydende paa hendes Nervesystem, at hun, enten hun er skyldig eller uskyldig, vanskelig forvinder det igen. Det kan være, som om Lemmerne lammes, og hun falder plat ned paa Gulvet. Det er hørt, at en saadan fortvivlet Kvinde har raabt, som i Dødsangst: Moder, Moder!

Ogsaa Filantrop harmes over Lovgivningen og kalder den en brutal Magt, men mener dog, at Kvinderne maa være kommen godt ned paa Skraaplanen, inden Sædelighedslovgivningen giver dem det Puf, der faar dem ind gennem Bordellernes Døre. Saa godtroende er man ikke, naar man i 20 Aar har gaaet i den Indbildning, at man kunde medvirke til Sædelighedslovgivningens Skrinlægning, thi saa har man været opmærksom paa alt, hvad der skete, og der er sket meget her til Lands. Man ved, hvor let Loven lader sig misbruge; man ved, hvor graadig Bordelværterne er efter unge, kønne Piger. Har Staten et Etablissement, maa det ogsaa vedligeholdes. Varernes Mængde maa svare til Efterspørgslen. Der findes endnu i Sædelighedspolitiet Betjente, som allerede i Korns Tid vakte Harme ved deres Færd, og som ogsaa i de senere Aar har gjort sig ufordelagtig bekendt. (Man husker endnu den unge Pige fra Strandstræde, som en Betjent gik op og anholdt paa løs Angivelse af en Kvinde, han traf i Gaarden. Da den unge Pige blev anholdt og skulde føres paa Politikammeret, skød hun sig.) Forøvrigt haves der nu større Garanti end forhen for, at Loven ikke misbruges, i det en Jurist uden for Sædelighedspolitiet er ansat som Dommer. Der kunde ogsaa gerne behøves en Defensor. Mon en saadan haves?!

Den offentlige Prostitution er en Mur, siger Filantrop, som de faldne Kvinder vanskelig kan gennembryde; men han mener dog, at det maa kunne lade sig gøre. »De kan dog ikke beholde dem mod deres Vilje.« Nej! men Betingelserne er stillet saaledes, at de i de fleste Tilfælde ikke kan komme bort. Dersom de har Familje eller Venner, som vil garantere deres Underhold, saa kan de faa deres Frihed, men da Erfaring har vist, at de fleste er enligstillede Piger, saa maa de blive i deres Lænker. Og saa er de næsten altid i Gæld til deres Værter.

Det er sørgeligt, at vi er saa smaa her hjemme, at vi ingensinde har haft en formaaende Personlighed, der af Afsky for Lasten og af Kærlighed til sædelig Renhed viste Nidkærhed for at indskrænke Prostitutionen saa meget som muligt. I Glasgow satte saaledes Politidirektøren den Lov igennem, at ingen Husejer maatte leje Værelser ud til usædeligt Brug. Direktøren fik Borgerne med sig, og Prostitutionen sank ned til et Minimum af, hvad den havde været. Det sidste Maanedsblad — for Februar — fortæller, at Politipræfekten i St. Petersborg har anstrengt sig for at tage saadanne Forholdsregler, at Prostitutionen indskrænkes. Blandt disse er den, at han har lettet Kvinderne at komme bort fra deres nedværdigende Tilstand. Navnlig blev deres enorme Gæld til Værterne undersøgt, og man fandt, at den for største Delen var opdigtet. Den blev reduceret og derpaa afviklet ved, at Pigerne fik 25 Frc. af deres Fortjeneste indført i Sparebøger. Resultatet var, at 449 Skøger forlod Prostitutionen. Det hedder, at dersom deres Moral var bleven paavirket, vilde endnu store Skarer forlade deres elendige Liv.